

Dkt. Tiberius Rata, Theolojia ya Agano la Kale, Kipindi cha 8, Mungu kama Mtegemezi wa Agano na Mungu kama Mtoaji wa Wokovu

© 2024 Tiberius Rata na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Tiberius Rata katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Agano la Kale. Hii ni kipindi cha 8, Mungu kama Mtegemezi wa Agano na Mungu kama Mtoaji wa Wokovu.

Leo, tutazungumzia kuhusu Mungu kama Mtegemezi wa Agano na Mungu kama Mtoaji wa Wokovu.

Biblia inafundisha kwamba Mungu si mtengeneza agano tu. Yeye ndiye mtegemezaji wa agano. Nitakupa mifano mitatu kutoka kwa maagano ambayo tayari tumezungumzia. Kwa mfano, katika agano la Ibrahimu, Mungu alitoa ahadi kwa Ibrahimu.

Tulizungumzia kuhusu majina makubwa, mataifa makubwa, na nchi kubwa, lakini pia kulikuwa na masharti, wajibu, chochote unachotaka kuyaita. Tunaona kwamba Ibrahimu na wale waliomfuata walivunja baadhi ya wajibu au masharti haya ya agano. Katika sura ya 17, mstari wa 1, Mungu anamwambia Ibrahimu, tembea mbele yangu na uwe mkamilifu.

Je, Ibrahimu alikuwa hana lawama? Hapana. Tunakumbushwa kwa nini JA Sanders alisema kwamba wahusika wa kibiblia si picha za maadili; wao ni vioo vya utambulisho. Tunaweza kujiona wenyewe ndani yao.

Tunaona kwamba hata mapema katika sura ya 12, Ibrahimu anadanganya kuhusu Sara kuwa dada yake, na sasa, katika sura ya 20, anafanya hivyo tena. Kila wakati, tunachoona ni kwamba ni Mungu anayeingilia kati katika fujo letu ili kudumisha agano. Kwa hivyo, anaonekana kwa Abimeleki, anaingilia kati katika fujo ambalo Ibrahimu ameleta.

Kwa hivyo, tunaona kwamba Mungu si Mungu tu anayefanya agano, bali ndiye anayelidumisha agano hilo. Mungu alimjia Abimeleki katika ndoto usiku na kumwambia, Tazama, wewe ni mfu ikiwa Mungu atakuambia hivyo, labda unapaswa kusikiliza.

Anasema kwa sababu ya mwanamke uliyemchukua, yeye ni mke wa mtu, na kisha, bila shaka, Mungu anamwachilia Abimeleki uhai. Hapa, tunaona mfano mmoja ambapo Mungu anadumisha agano. Mfano wa pili unahusiana na tohara.

Pia, katika sura ya 17, Mungu anasema ishara ya agano, katika kesi hii, tohara. Katika kesi ya agano na Nuhu, ishara ya agano ilikuwa upinde wa mvua. Katika ishara ya agano la Ibrahimu, ishara ya agano ni tohara.

Na tena, hii haikuwa hiari. Hii haikuwa hiari, na tunaona hilo katika kipindi hiki katika Kutoka 4 baada ya Mungu kumchagua Musa kuwa mkombozi, kama tunavyoona katika kipindi katika Kutoka 3 na kichaka kinachowaka. Katika sura ya 4, tunasoma pericope hii ya kuvutia sana.

Katika mahali pa kulala njiani, Bwana alikutana naye, Musa, akataka kumuua. Ndipo Sipora akachukua jiwe gumu, akakata govi za mwanawe, akamgusa miguuni, akasema, Hakika wewe u bwana harusi wa damu kwangu. Basi akamwacha.

Ndipo aliposema bwana harusi wa damu kwa sababu ya tohara. Kwa hivyo tena, tuna amri; tuna Musa ambaye hamfuati, na kisha tunamwona Mungu akiingilia kati na kumwacha peke yake. Na Mungu anadumisha agano kama vile alivyofanya hapo awali na Ibrahimu.

Kwa hivyo Mungu si Mungu anayefanya maagano tu; yeye ndiye Mungu anayedumisha maagano. Ni Mungu anayedumisha maagano. Anaingilia kati katika fujo zetu.

Jambo lile lile linatokea na agano la Musa. Tunaweza kupitia amri zote kumi na kuona jinsi wana wa Israeli walivyovunja agano hili. Ninatoa mifano miwili tu hapa.

Usiwe na miungu mingine ila mimi. Mungu hufanya agano nao, na tukisoma katika Kutoka sura ya 24, tunaona agano hilo likithibitishwa. Yahweh anasema mimi hufanya hivyo, watu wanasema tunafanya hivyo, tutatii.

Na cha kufurahisha ni kwamba mara tu baada ya hapo, tunawaona wakiabudu ndama wa dhahabu. Mtu fulani alisema hivi. Dhambi hii ilikuwa kubwa kiasi gani? Dhambi hii ya ndama wa dhahabu ingekuwa kama wanandoa wanaoenda kwenye fungate yao, na badala ya kukamilisha ndoa, mume anasema, loo, usiku wa leo nitaenda kulala na kahaba.

Kimsingi, huu ndio ulikuwa uzito wa dhambi. Hivi ndivyo ilivyokuwa. Kwa sababu walisema tu kwamba nafanya hivyo.

Na kisha wana wa Israeli wanaenda kuabudu ndama wa dhahabu. Mungu anamwambia Haruni, ambaye atatangulia mbele yetu. Na Mungu anataka kuwaangamiza watu.

Lakini Musa aliingilia kati, na Musa akawaombea watu, na kisha Biblia inasema kwamba Mungu alighairi aliyotaka kuwatendea. Bwana akaghairi maafa aliyokuwa amesema ya kuwaletea watu wake. Kisha Musa akageuka na kushuka kutoka mlimani.

Ukiangalia historia ya Israeli, unaona jinsi wanavyovunja agano hili mara kwa mara. Wanaabudu miungu mingine, na kimsingi wanafanya uzinzi wa kiroho. Katika Yeremia 11, Mungu anawaambia watu jinsi walivyovunja sehemu hii ya agano katika Yeremia 11.

Wamerudi kwenye maovu ya baba zao waliokataa kusikia maneno yangu. Wamefuata miungu ili kuitumikia. Nyumba ya Israeli na nyumba ya Yuda wamevunja agano langu nililofanya na baba zao.

Kwa hiyo, Bwana asema hivi, tazama, ninaleta maafa juu yao ambayo hawawezi kuyatoroka; wakinililia, sitasikiliza; na bado, ni Mungu anayedumisha agano kwa kufanya na kuwapa agano jipya.

Na inasema, unaona, sheria iliyoandikwa kwenye mbao za mawe inaweza kuvunjwa. Sheria iliyoandikwa kwenye karatasi ya ngozi inaweza kuchomwa moto. Yeremia alimpa mfalme sheria hiyo, mfalme akaitupa motoni.

Lakini sheria imeandikwa moyoni; ni nani awezaye kuiondoa? Hakuna mtu. Kwa hivyo hilo ndilo jambo zuri kuhusu ahadi ya agano jipya. Sasa, kupitia Roho Mtakatifu, Mungu huandika sheria mioyoni mwetu ili tuone kwamba Mungu huingilia kati kila wakati katika fujo zetu.

Hata kama tunavunja agano, yeye ndiye anayelidumisha agano hilo. Hilo lilikuwa kweli kwa Ibrahimu. Ni kweli kwa Musa.

Ni kweli katika kisa cha Daudi. Kumbuka, Mungu aliahidi ufalme wa milele na upendo wa milele. Lakini tena, katika mazungumzo, katika mawasiliano ya Mungu na Sulemani, kulikuwa na vifungu vya kama, vifungu muhimu sana.

Katika 1 Wafalme 6, kuanzia mstari wa 11. Sasa, neno la Bwana likamjia Sulemani kuhusu nyumba hii unayojenga. Ukienda katika sheria zangu, na kuzishika sheria zangu, na kuzishika amri zangu zote, na kuzifuata, ndipo nitakapolithibitisha neno langu kwako, nililomwambia Daudi, baba yako, nami nitakaa kati ya wana wa Israeli, ambao hawatawaacha watu wangu Israeli.

Kama una vifungu hivi vyote vya if. Tuna kitu kimoja katika sura ya 8. Kumbuka, Mungu anamtokea Sulemani si mara moja bali mara mbili. Na tena, vifungu vya if ni muhimu sana.

Basi sasa, Ee Mungu wa Israeli, mfikilie mtumishi wako Daudi baba yangu, uliyomwahidi, ukisema, Hutakosa mtu wa kuketi mbele zangu katika kiti cha enzi cha Israeli, ikiwa tu wana wako wataangalia njia zao, na kuenenda mbele zangu kama wewe ulivyoenenda mbele zangu. Kwa maneno mengine, Sulemani anajua Mungu anataka nini. Kwa bahati mbaya, Sulemani humtii Mungu kila mara na kwa utaratibu.

Na kwa njia, haianzii katika sura ya 11. Kwa kweli inaanza katika sura ya 3 na yeye kuo a binti ya Farao. Ambayo, kwa njia, ni mkakati mzuri wa kijeshi.

Tatizo ni kwamba ilipingana na sheria ya Mungu iliyosema usiingie katika ndoa na watu hawa. Na , bila shaka, sura ya 11 ya 1 Wafalme. Sasa Sulemani, Mfalme Sulemani, aliwapenda wanawake wengi wa kigeni, akiwemo binti wa Farao.

wanawake wa Moabu, Amoni, Edomu, Sidoni, na Wahiti kutoka mataifa ambayo Bwana aliwaambia wana wa Israeli, Msioe nao, wala wao wasioe nanyi; kwa maana hakika watawageuza mioyo yenu kuifuata miungu yao. Sulemani aliambatana nao kwa upendo. Alikuwa na wake 700, wakuu, na masuria 300.

Tatizo hapa ni kwamba Mungu hazungumzii kuhusu ndoa za makabila tofauti. Tatizo ni ndoa za imani tofauti. Inasema hapa, na wake zake wakaugeuza moyo wake.

Hilo ndilo tatizo. Tatizo si kabila la mtu. Tatizo ni imani ya wanawake hawa.

Na agano kimsingi huvunjwa kwa kutotii. Lakini tena, tunaona Mungu akiingilia kati, akitimiza, na kuidumisha agano katika kesi hii kwa kumtuma mwanawe Yesu. Tena, injili ya Luka inaonyesha wazi kwamba ni kupitia Yesu kwamba ahadi alizopewa Daudi zinatimizwa.

Tena, Luka 2, Luka sura ya 1 kwa kweli huanza katika Luka sura ya 1 katika mawasiliano na Mariamu. Malaika anamwambia Mariamu, Tazama, utachukua mimba na kuzaa mwana, nawe utamwita jina lake Yesu. Huyu atakuwa mkuu, ataitwa mwana wa Aliye juu , na Bwana atampa kiti cha enzi cha baba yake, Daudi.

Kwa hivyo, ni Yesu ambaye Mungu anaunga mkono agano lililofanywa na Daudi kupitia kwake. Ni jambo lile lile Petro analofanya siku ya Pentekoste anapohubiri na kunukuu baadhi ya Zaburi, na anataka watu waelewe kwamba hazungumzii kuhusu Daudi. Zaburi, unabii huu haukuwa kuhusu Daudi bali ulikuwa kuhusu Masihi, yaani Yesu, na ndivyo tulivyo katika sura ya 2. Kwa wengine, naweza kuwaambia kwa ujasiri kuhusu mzee Daudi kwamba alikufa na akazikwa, na kaburi lake liko kwetu hata leo.

Kwa hiyo, akiwa nabii, akijua ya kuwa Mungu amemwapia kwa kiapo kwamba atamweka mmoja wa uzao wake katika kiti chake cha enzi, aliona kimbele na kusema kuhusu ufufuo wa Kristo, tena neno la Kigiriki kwa Masihi, kwamba hakuachwa kuzimu wala mwili wake haukuona uharibifu. Hili ndilo Yesu Mungu alimfufua, nasi sote tu mashahidi. Kwa hiyo tena, tunamwona Mungu akiingilia kati, na Mungu anayefanya agano ndiye anayelidumisha.

Tunaona hilo katika kisa cha Ibrahimu, Musa, na Daudi. Tunahitaji kumwamini na kumtegemea Mungu huyu ambaye si tu anafanya agano bali, kupitia neema yake, analidumisha. Mwishowe, tunahitaji kuzungumza kuhusu Mungu kama mtoaji wa wokovu.

Ona, tunapozungumzia wokovu katika Agano la Kale, neno hilo kwanza linahusiana na kutoroka kifo na ukombozi kutoka kwa maadui, ingawa huenda halijamlenga Yesu Kristo bado. Kwa hivyo, hili ni muhimu, na tuliona hilo tulipoangalia Zaburi, kwa mfano. Kwa hivyo, mtunga-zaburi anapomba wokovu, anaomba ukombozi kutoka kwa kifo.

Katika Kutoka 15, baada ya tukio la Kutoka, katika wimbo wa Musa, wimbo unasema, Bwana ni nguvu zangu na wimbo wangu. Amekuwa wokovu wangu. Naam, wokovu gani? Naam, kutoka kifoni. Mungu aliwaruhusu kwenda baharini na wasiuawe na jeshi la Misri.

Kwa hivyo hapa, wokovu una maana ya moja kwa moja ya wokovu kutoka kwa kifo. Yeye ni Mungu wangu, nami nitamsifu, Mungu wa baba yangu, nami nitamtukuza. Kwa hivyo, si sawa; nataka tuelewe kwamba neno wokovu hapa si sawa na dhana ya Agano Jipya.

Zinafanana; kuna kufanana kati ya hizo mbili, lakini hazifanani. Zaburi 14:7. Wokovu wote huo kwa Israeli ungetoka Sayuni. Watu waliporudisha utajiri wa watu wake, Yakobo alifurahi, na Israeli akafurahi.

Tena, hapa tena, ni wokovu kutoka kwa kifo. Bwana ndiye nuru yangu na wokovu wangu. Nimwogope nani ? Tena, ni wokovu kutoka kwa kifo. Yeremia 3, Hakika ghasia za waabudu sanamu juu ya vilima na milima ni udanganyifu.

Hakika, katika Bwana Mungu wetu ni wokovu wa Israeli. Yona ananukuu kutoka Zaburi, kutoka tumboni mwa samaki, anaposema wokovu unatoka kwa Bwana. Wokovu gani? Anafikiria kuhusu wokovu kutoka kifoni, ambao kimsingi alikuwa akiuelekea.

Lakini tunapozungumzia wokovu, pia kuna kipengele cha wakati ujao cha hili. Kuna tumaini la wakati ujao la wokovu. Tunaona hili katika manabii.

Israeli itaokolewa na Bwana kwa wokovu wa milele. Sawa, kwa hivyo sasa tunapata hisia ya sio tu wokovu wa muda mfupi kutoka kwa kifo, lakini kuna kipimo cha milele na cha milele cha wokovu. Hutawahi kuaibishwa au kufedheheshwa milele na milele.

Isaya 52, 10. Bwana ataweka wazi mkono wake mtakatifu machoni pa mataifa yote, na ncha zote za dunia zitaona wokovu wa Mungu wetu. Kwa hivyo, katika wakati wa Agano la Kale, wakati mwingine Mungu alimtumia mpakwa mafuta, Masihi, kutekeleza mpango wake.

Naam, katika Agano Jipya, Masihi huyo ndiye aliyetiwa mafuta, Masihi ambaye ni Yesu. Lakini ahadi ya Yesu huyu, Masihi huyu, inaanza katika kitabu cha Mwanzo. Tunaita hii Proto-Evangelion, ujumbe wa kwanza wa injili.

Katika lugha ya hukumu kwa nyoka, Mungu anasema, Nitaweka uadui kati yako na mwanamke, na kati ya uzao wako na wake. Atakuponda kichwa, nawe utamgonga kisigino. Nasi tunajua kwamba hii inamzungumzia Yesu.

Kuna vifungu viwili muhimu kuhusu hili. Kimoja kiko katika Wagalatia 3, 16. Ahadi hiyo imetolewa kwa Ibrahimu na kwa uzao wake.

Haisemi kwa uzao ikimaanisha wengi bali ikimaanisha mmoja na kwa uzao wako, ambaye ni Kristo. Na mwingine upo katika 1 Yohana 3:8. Yeyote anayefanya mazoea ya kung'aa ni wa Ibilisi, kwa maana Ibilisi amekuwa akitenda dhambi tangu mwanzo. Sababu ya Mwana wa Mungu kuonekana ilikuwa ni kuziharibu kazi za Ibilisi.

Kwa hivyo, mvunja nyoka si mwingine ila Yesu Kristo, ambaye ni Masihi. Kwa hivyo unabii huu wa Kimasihi ni muhimu sana kwa sababu ingawa mwanzoni haelekezi kwa Kristo waziwazi, tena, tuna faida ya kusoma Biblia kutoka kulia kwenda kushoto, ili tujue ni lini unatimizwa katika Kristo. Na tunaona hili waziwazi katika Agano Jipya.

Agano la Kale pia linasema kwamba Masihi ataleta wokovu kwa watu, lakini si kwa jinsi tunavyofikiria wakati mwingine, lakini mtumishi huyu kwa kweli ni mtumishi anayeteseka. Na tena, ndiyo maana watu wa Israeli hawakuelewa kila mara, kwa sababu walimfikiria Masihi shujaa ambaye angekuja kuwaangamiza Warumi na kuikomboa nchi. Lakini katika Isaya 53, tunaonyeshwa aina tofauti ya Masihi.

Alikua mbele Zake kama mmea mchanga, kama mzizi kutoka nchi kavu. Hakuwa na umbo au ukuu ili tumtazame na hakuwa na uzuri ili tumtamani. Hili, kwa njia, halizungumzii kuhusu Yesu msalabani.

Hii inazungumzia Yesu, Yesu kila siku. Kwa hivyo, unajua, hakuwa, kimsingi, uso wake haukuwa kwenye jalada la GQ. Hakukuwa na kitu, hakuna umbo, hakuna uzuri.

Kulikuwa na shinikizo kubwa la kisaikolojia juu Yake. Kumbuka alipokuwa akizungumza na Mafarisayo, na Yesu anasema, kabla ya Ibrahimu kuwako, mimi niko. Wanasema hujatimiza hata miaka 50.

Naam, tunajua Yuko katika miaka yake ya 30, na bado Anaonekana kama Yuko katika miaka yake ya 50, au karibu na hapo. Unaona, kuna hili juu Yake, na anaposema hapakuwa na umbo au ukuu ili tumtazame, hapakuwa na uzuri ili tumtamani, huyu si Yesu msalabani. Huyu ni Yesu kila siku.

Alidharauliwa na kukataliwa na watu, mtu wa huzuni nyingi, ajuaye huzuni, na kama mtu ambaye watu humficha nyuso zao. Alidharauliwa, wala hatukumjali. Hakika, ameyachukua masikitiko yetu, amejitwika huzuni zetu, lakini tulimdhania kuwa amepigwa, amepigwa na Mungu, na kuteswa.

Lakini alijeruhiwa kwa makosa yetu, alichubuliwa kwa maovu yetu. Juu yake kulikuwa na adhabu iliyotuletea amani, na kwa mapigo yake, sisi tumepona. Kwa hivyo Masihi ataleta wokovu kwa watu wote, na mwishowe, anatuambia hivyo.

Kwa hivyo, nitamgawia sehemu pamoja na wengi, naye atagawanya nyara pamoja na wenye nguvu kwa sababu alimwaga roho yake hata kufa, akahehabiwa pamoja na wakoaji. Lakini alichukua dhambi za wengi, akawaombea wakoaji. Kwa hivyo Masihi ataleta wokovu. Masihi atakuwa mnyenyekevu na ataleta wokovu.

Yesu anapoingia Yerusalemu katika kile kinachoitwa kuingia kwa ushindi, waandishi wa Injili wananukuu kutoka kwa Zekaria. Furahi sana, Ee binti Sayuni! Piga kelele, binti Yerusalemu! Tazama Mfalme wako anakuja kwako, mwenye haki na wokovu, mpole na amepanda punda, mwana-punda, mtoto wa punda. Kwa hivyo hapa tunaona kwamba jina la Mfalme kwa Yesu linatumika.

Kwa hivyo, katika Agano la Kale, neno Masihi linamaanisha kumweka mtu katika ofisi kwa njia ambayo itaruhusu mtu huyo kuzingatiwa kama aliyeidhinishwa na Yahweh. Kwa hivyo, neno Masihi linatokana na mashach, ambayo inamaanisha kupaka mafuta au kupaka mafuta. Kwa hivyo, Masihi inamaanisha aliyepakwa mafuta.

Katika Agano Jipya, neno Kristo, Christos, ni toleo la Kigiriki la Masihi. Kwa hivyo, wakati wowote unapokuwa na Yesu Kristo, huyo ni Yesu Masihi, kama vile toleo la Kigiriki la hilo. Kwa hivyo, kitenzi chenyewe tena kinamaanisha kupaka mafuta au kupaka, kutokana na wazo la mafuta ya kupaka ambayo kwa kawaida ungewapaka mafuta makuhani au wafalme.

Tena, hili hutokea katika nyakati zote za Agano la Kale, kabla na baada ya utawala wa kifalme. Kwa hivyo, neno Masihi, kwa mfano, linatumika mara nne kurejelea makuhani na Mambo ya Walawi. Makuhani walipakwa mafuta, kwa hivyo walikuwa, kwa njia fulani, Masihi.

Inatumika kwa watu wa kifalme kwa wafalme mara 18 katika 1 na 2 Samweli, na nusu ya vifungu hivi vina kifungu cha maneno Mashiach Adonai, mpakwa mafuta au Masihi wa Bwana, au mpakwa mafuta wa Bwana. Bila shaka, mara mbili katika Mambo ya Nyakati, mara tano katika Manabii wa mwisho. Katika cha kwanza, Manabii wanaonekana mara 25.

Vifungu vyote vinazungumzia kupakwa mafuta kwa wafalme. Na tena, tulisema katika Manabii wa mwisho mara tano. Isaya anatumia kitenzi kumrejelea mpakwa mafuta, na Danieli anatumia kitenzi hicho kuelezea kusudi la majuma 70, ambayo yalikuwa kutoa muda wa kupakwa mafuta kwa Mtakatifu Zaidi.

Kwa hivyo, katika kurejelea jambo zima la upako, vitendo vya uteuzi, uteuzi, au uchaguzi vimejumuishwa hapa. Kwa hivyo, upako wa wafalme, upako wa manabii, na upako wa makuhani wakati mwingine hurejelea upako au kutengwa. Kumbuka, Daudi ana nafasi ya kumuua Sauli, na watumishi wake wanasema, hebu, unaweza kumuua.

Na Daudi anasema, sitamgusa mpakwa mafuta wa Bwana, akimaanisha Masihi wa Bwana. Ametengwa. Sina mamlaka hayo.

Tena, kitenzi kinarejelea kuamuru au kutoa mamlaka. Wateule walipewa kazi maalum. Tena, wafalme walikuwa na mamlaka ya kutawala.

Musa alipowatia mafuta Haruni na wanawe, akiwateua kama makuhani, na mamlaka ya unabii yalionekana katika uhamisho wa nguvu kutoka kwa Eliya hadi Elisha. Hatimaye, tunahitaji kumtazama Yesu, Masihi, kama mtoaji wa wokovu. Katika nasaba ya Mathayo, tunaambiwa kuna vizazi 14 kuanzia Ibrahimu hadi Daudi, 14 kuanzia Daudi hadi uhamishoni, na 14 kuanzia uhamishoni hadi Kristo.

Na tena, neno la Kigiriki Kristo ni Masihi wa Kiebrania, mpakwa mafuta. Yesu alipowauliza wanafunzi wake, mnasema mimi ni nani? Simoni anajibu, wewe ndiye Masihi. Wewe ndiye Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai.

Lakini tena, hakuelewa kikamilifu alichokuwa akisema, au hakuelewa kabisa ni aina gani ya Masihi Yesu angekuwa. Nadhani wakati huu, Petro bado alifikiri kwamba Yesu angekuwa shujaa ambaye angekuja kuwaangamiza Warumi kwa sababu Yesu alipowaambia nitaenda Yerusalemu na kufa, Petro alisema, hapana, hilo halipaswi kutokea. Na kisha Yesu anasema, ondoka nyuma yangu, Shetani.

Maneno makali kama nini ya kumwambia mtu aliyesema hivi punde, Wewe ndiwe Kristo wa walio hai, Mwana wa Mungu aliye hai! Petro hakuelewa kikamilifu maana ya hili, lakini alijua kwamba Yesu ndiye Masihi. Katika Yohana 4, baada ya tukio la

mwanamke kisimani, Yesu anasema Mungu ni roho, na waabudu wake wanapaswa kumwabudu katika roho na kweli.

Yule mwanamke akasema, Najua ya kuwa Masihi anakuja. Atakapokuja, atatueleza kila kitu. Ndipo Yesu akasema, Mimi ninayesema nawe ndiye.

Baadhi ya wasomi huzungumzia siri ya kimasihhi, kwamba Yesu hakujua kwamba yeye ndiye Masihi na hakumwambia mtu yeyote. Aya hizi zinapingana na hilo. Yesu alijua yeye ni nani, na alijua kwamba yeye ndiye Masihi aliyekuja kutuokoa.

Masihi kweli huleta wokovu, kwa maana wote wamefanya dhambi, Paulo anaandika, na wamefungukiwa na utukufu wa Mungu na wanahesabiwa haki bure kwa neema yake hadi ukombozi uliokuja kupitia Masihi, Yesu. Kinachovutia katika Warumi ni kwamba wakati mwingine una Yesu Kristo; wakati mwingine una Kristo Yesu. Na wakati mwingine tunajiuliza, kwa nini hivyo? Je, hiyo ni mtindo tu? Inaonekana kama kanisa huko Roma lilikuwa limegawanyika kati ya waumini Wayahudi na waumini wa Mataifa, na wakati mwingine Paulo anasema Yesu Masihi, na wakati mwingine anasema Masihi Yesu.

Kwa hivyo, anaunganisha kanisa kupitia jinsi anavyozungumza kuhusu Yesu. Hatimaye, Masihi huyu hutoa msamaha wa dhambi na uzima wa milele. Kwa maana mshahara wa Mungu ni uzima wa milele katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

Nitamaliza kwa nukuu hii ya Brevard Childs, anayesema, Kwa Ukristo wa kitamaduni, uhusiano wa Yesu Kristo na Masihi wa Israeli haukuwa na matatizo. Je, Agano la Kale lote, kuanzia Mwanzo 3.15, halikutabiri kuja kwa Mfalme na Mwokozi, jambo ambalo baadaye lilitimizwa katika Yesu wa Nazareti? Ni swali la balagha. Bila shaka, alikuwa akizungumzia Yesu.

Lakini si kila mtu anayekubali. Nilipokuwa Israeli kwa mara ya kwanza mwaka wa 2005, tulikuwa na rabi aliyekuja kuzungumza nasi, na ilitubidi tumuulize maswali. Tulimuuliza kuhusu Isaya 53 na kama walikubali kwamba Yesu alikuwa Masihi.

Naye akasema, Hapana. Alisema, Masihi kwetu ni hali ya akili, kama nirvana. Kwa hivyo, inavutia sana kwa sababu unapomkataa Yesu kama mtu, basi lazima uitafsiri kwa njia tofauti.

Kwa hivyo, kisha tukachunguza zaidi. Nikasema, sawa, kwa hivyo bila hekalu, mnawezaje kulipia dhambi zenu? Na kwa kweli alitutuma kwa Hosea, Hosea 14, ambayo ilikuwa mstari wa kuvutia sana. Katika Hosea 14:2, inasema, Chukueni maneno pamoja nanyi mkamrudie Bwana.

Mwambieni, Ondoeni uovu wote, kubali yaliyo mema, nasi tutalipa nadhiri za midomo yetu kwa fahali. Kwa hivyo, anasema, Sasa tunapatanisha dhambi zetu kwa nadhiri za midomo yetu. Je, hiyo si rahisi? Hakuna dhabihu, hakuna umwagaji damu.

Na bado Biblia inasema bila kumwaga damu, hakuna msamaha wa dhambi. Yesu ndiye Mwokozi. Swali ni, Je, Yesu ndiye Mwokozi wako? Hilo ndilo swali.

Huyu ni Dkt. Tiberius Ratta katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Agano la Kale. Huu ni kipindi cha 8, Mungu kama Mtegemezaji wa Agano na Mungu kama Mtoaji wa Wokovu.